

INHOUD

Voorwoord 12

NEDERLAND ALGEMEEN 15

‘Herinnering aan Holland’, gedicht Hendrik Marsman 15

Nederland kort 15

Volksaard 16

De Nederlandse taal 17

Water, polders en dijken 18

De Nederlandse bodem 19

Natuurlijke grondstoffen 20

De mooiste Nederlandse landschappen 21

De Nederlandse economie 21

Algemeen 21

Land- en tuinbouw, veeteelt en visserij 21

Handel, industrie en toerisme 23

Haven van Rotterdam 23

Luchthaven Schiphol 24

Bloemenveiling Aalsmeer 24

Bevolkingsopbouw in Nederland 25

Dalende trend in geboorten 26

Aantal kinderen per gezin 27

Levensverwachting 27

Staatsvorm 28

Parlement 28

Ministerraad 29

Ministeries 29

Provinciale Staten 30

Gemeenteraad 30

Troonrede 30

Europese Unie 30

Nederlandse Antillen: Bonaire, Curaçao, Saba, Sint-Eustatius,
Sint-Maarten en Aruba 31

Het koningshuis 33

Koninklijk Huis 33

Erfopvolging 33

Geboorteaankondiging 34

Overzicht van stadhouders, koningen en koninginnen 35

De Nederlandse Grondwet 36

Militaire dienstplicht 38

Het volkslied 38

Algemeen 38

De tekst van het volkslied 40

De Nederlandse vlag 43

Algemeen 43

Wanneer mag de vlag uit? 43

Niet-officieel vlaggen 43

Halfstok vlaggen 44

Religies 44

KORT OVERZICHT VAN DE NEDERLANDSE GESCHIEDENIS 46

Algemeen	46
De prehistorie (tot 50 v.Chr.)	46
De Romeinse Tijd (50 v.Chr. – 450 n.Chr.)	47
De vroege Middeleeuwen (500–1000)	48
De late Middeleeuwen (1000–1500)	49
De Tachtigjarige Oorlog (1568–1648)	49
De Gouden Eeuw (1650–1750)	50
De Verlichting (1750–1850)	51
De Industriële Revolutie (1850–1930)	53
De jaren dertig en de Tweede Wereldoorlog (1940–1945)	53
De wederopbouw (1945–1960)	55
Periode van welvaart en veranderingen (1960 tot heden)	55

FEESTEN EN BIJZONDERE DAGEN 57

Algemeen	57
Nieuwjaarsdag	57
Driekoningen	57
Carnaval	58
Valentijnsdag	58
1 april	59
Palmzondag	59
Pasen	59
Koningsdag	60
Koningsnacht	60
De vrijmarkt	60
Oranjeverenigingen en folklore	61
Geschiedenis van Koningsdag	61
4-meiherdenking (dodenherdenking)	62
Bevrijdingsdag	63
Hemelvaartsdag	63
Moederdag	63
Meifeesten	63
Luilak	64
Pinksteren	64
Vaderdag	64
Midzomer, Zonnewende of Sint-Jansfeest	65
Veteranendag	65
Naturalisatiedag	66
Sint-Maarten	66
Sint-Nicolaas	66
Geschiedenis van Sint-Nicolaas	67
Schoen zetten	68
Pakjesavond	68
Surprises	68
Sinterklaasgedichten	69
Snoep- en strooigoed	69
Kerstmis	69
Kerst- en nieuwjaarskaarten	70
Jaarwisseling	70

BIJZONDERE EVENEMENTEN 72

Algemeen 72
Museumweekend 72
Nationale Molen- en Gemalendag 72
Vlaggetjesdag 73
Pinkpop 73
Pasar Malam 73
Avondvierdaagse 74
Holland Festival 74
Parkpop 74
North Sea Jazz Festival 75
Vierdaagse van Nijmegen 75
Tilburgse kermis 75
Kwakoe Festival 76
Deventer Boekenmarkt 76
Lowlands 76
Grachtenfestival 77
Open Monumentendag 77
Dickens Festijn 77

FAMILIEFEESTEN EN BELANGRIJKE FAMILIEGEBEURTENISSEN 79

Verjaardagen 79
Kinderverjaardag 79
 Uitnodigingen 80
 Verjaardag op school 80
Vijftigste verjaardag (Abraham en Sara) 81
Huwelijksjubilea 81
Geboorte 82
 Algemeen 82
 Thuisbevalling 82
 Poliklinische ziekenhuisbevalling 83
 Ziekenhuisbevalling 83
 Kraamzorg 84
 Geboorteaangifte 84
 Keuze van de achternaam 85
 Geboortekaartjes en kraambezoek 85
 Ooievaars en muisjes 86
 Dopen 87
Trouwen 87
 Algemeen 87
 Waarom trouwt men in Nederland met elkaar? 88
 Wanneer, waar en hoe trouwt men in Nederland? 88
 Ondertrouw 89
 Uitnodigingen 89
 Vrijgezellenfeest 90
 Cadeaus 90
 Huwelijksvoltrekking 90
 Wie mogen volgens de wet met elkaar trouwen? 91
 Huwelijk tussen personen van gelijk geslacht 92
 Rechten en plichten in het huwelijk 93
 Huwelijkscontract 93
Geregistreerd partnerschap 94
Samenlevingscontract 94

Overlijden	94
Algemeen	94
Uitvaartverzekering	95
Gang van zaken na overlijden	96
Aangifte van overlijden	97
Begrafenis	97
Graf	98
Crematie	98
Uitvaartdienst in de kerk	99
Orgaandonatie	99
Euthanasieverklaring	100

GEZONDHEIDSZORG EN OPVOEDING 101

Algemeen	101
Voorkomen is beter dan genezen	102
Zorgverzekering	103
Jeugdgezondheidszorg	105
Consultatiebureau	105
Opvoeding en ontwikkeling	107
Vaccinaties	107
Schoolarts	108
Alcohol en drugs	109
Overgewicht	109
Opvoeding	110
Huisarts	110
Tandarts	112
De gezondheid van het gebit	113
Verloskundige	114
Ziekenhuis	116
Het medisch dossier en de rechten en plichten van patiënten	118
De medewerkers in het ziekenhuis	118
Polikliniek	119
Spoedeisende hulp	119
De kosten	119
Kinderafdeling in het ziekenhuis	120
Apotheek	121
Mantelzorg	121
Organisaties voor verslavings- en geestelijke gezondheidszorg	122
Thuiszorg	123
Centra voor Jeugd en Gezin	124

OPENBAAR VERVOER 125

Algemeen	125
Kosten en manieren van betalen	126
Regels in het openbaar vervoer	127
Busvervoer	127
Buurt- en belbussen	128
Tram en metro	128
Trein	129
Taxi's	130
Vervoer per boot	131
Nachtvervoer	132
Vervoer voor ouderen en mensen die slecht ter been zijn	132

KINDEROPVANG 133

- Algemeen 133
- De verschillende soorten opvang en de mogelijkheden 134
- Plaatsingsmogelijkheden en kosten 135
- Kwaliteit van kinderopvang 136
- Peuterspeelzalen 137
- Aanmelding/plaatsingsmogelijkheden en kosten 138

ONDERWIJS 139

- Algemeen 139
- Rechten en plichten 139
- Onderwijskwaliteit en opvoeding 140
- De verschillende soorten scholen in Nederland 141
- Richtlijnen van de overheid 142
 - Kwaliteit 143
 - Kosten 143
 - Sociaal leenstelsel 144
 - Aanmelding 145
 - Samenwerking 145
- De basisschool (4-12 jaar) 145
 - Ouderdeelname en medezeggenschap 147
 - Overblijven (tussenschoolse opvang) 148
 - Schoolzwemmen 148
- Het voortgezet onderwijs (12-18 jaar) 149
 - De basisvorming of onderbouw 150
 - Examen 151
 - Het examenreglement 152
 - Ouderdeelname en medezeggenschap 152
- Niveaus in het voortgezet onderwijs 154
 - Vmbo 154
 - Havo, vwo en zelfstandige gymnasia 154
- Regionaal beroepsonderwijs 156
- Volwassenenonderwijs (vanaf 18 jaar) 157
- Het hoger onderwijs (vanaf 17 jaar) 157
 - Kwaliteit van de opleidingen 159
 - Het Onderwijs- en Examenreglement (OER) 159
 - Organisatie en bestuur 160
 - Medezeggenschap 160

VRIJE TIJD, SPORT EN SPEL 161

- Algemeen 161
- Sport 162
 - Algemeen 162
 - Fietsen 162
 - Wandelen 163
 - Voetbal 164
 - Zwemmen 165
 - Tennis 165
 - Schaatsen 166
 - Hockey 167
 - Volleybal 168
 - Korfbal 168
 - Overige sporten 168

Bibliotheek	169
Algemeen	169
De collectie	169
Bijzondere bibliotheken	170
Hoe word je lid?	170
De geschiedenis van de bibliotheek	171
Muziekscholen, Creativiteitscentra en Centra voor de Kunsten	171
Algemeen	171
De muziekschool	172
Aanmelden	173
Vrijwilligerswerk	173
Algemeen	173
Waarom vrijwilligerswerk?	174
Organisaties voor vrijwilligers	174
Vrijwilligerswerk in de gezondheidszorg	174
Vrijwilligerswerk in buurthuis of speeltuin	174
Vrijwilligerswerk bij een sportclub	175
Bestuurswerkzaamheden	175

ETEN EN DRINKEN 177

Algemeen	177
Geschiedenis van het Hollandse eten	177
Nederlandse eetgewoonten en -tijden	178
Algemeen	178
Het ontbijt	178
Het middageten	178
Het avondeten	178
Typisch Hollands eten	179
Stampot	179
Andere typisch Hollandse gerechten	180
Snoepen	181
Recepten van Nederlandse gerechten	182
Stampot boerenkool met worst	182
Stampot zuurkool met spek	182
Hutspot met klapstuk	182
Hete bliksem	183
Oliebollen	183

AFVALINZAMELING 178

Algemeen	184
Afvalscheiding	184
Grofvuil	185
Bouw- en sloopafval	185
Huishoudelijke apparatuur	185
Klein chemisch afval	185
Aanbieden van afval	186
Kringloopwinkels	186

DAGELIJKSE ONGANGSVORMEN 187

Algemeen	187
Op bezoek gaan	187
Voorstellen, begroeten en afscheid nemen	188
Eten in een restaurant	189
Een gesprek	189
Telefoneren	190

Nederlanders leren kennen 190
Contact met de buren 190
Burenhulp 191
Hoe leg je contact met Nederlanders? 192
Contact tussen moeders 192
Dagelijkse ergernissen van Nederlanders 193
Omgangsregels en goede manieren 194
Tafelmanieren 195
Lichamelijke verzorging 196
Gedrag op straat 196

IMMIGRATIE EN EMIGRATIE 197

Immigratie in Nederland 197
Algemeen 197
Immigratie door de eeuwen heen 198
Emigratie in Nederland 201
Algemeen 201
Emigratie door de eeuwen heen 201
De terugkomers 202
Toelatingseisen voor Nederlanders 202

BELANGRIJKE EN BEKENDE NEDERLANDERS 203

Algemeen 203
Overzicht van belangrijke en bekende Nederlanders 203
Nederlandse Nobelprijswinnaars 212

HONDERD BELANGRIJKE JAARTALLEN 221

UITSPRAKEN OVER NEDERLANDERS EN DE NEDERLANDSE VOLKSAARD 225

Uitspraken van Nederlanders over Nederland en de Nederlanders 225
Uitspraken van niet-Nederlanders en nieuwe Nederlanders over Nederlanders en de Nederlandse volksaard 226

BEKENDE NEDERLANDSE SPREEKWOORDEN EN GEZEGDEN 228

AANBEVELINGEN 231

Register 232

NEDERLAND ALGEMEEN

HERINNERING AAN HOLLAND

Denkend aan Holland
zie ik breede rivieren
traag door oneindig
laagland gaan,
rijen ondenkbaar
ijle populieren
als hoge pluimen
aan den einder staan;
en in de geweldige
ruimte verzonken
de boerderijen
verspreid door het land,
boomgroepen, dorpen,
geknotte torens,
kerken en olmen
in een grootsch verband.
de lucht hangt er laag
en de zon wordt er langzaam
in grijze veelkleurige
dampen gesmoord,
en in alle gewesten
wordt de stem van het water
met zijn eeuwige rampen
gevreest en gehoord.

Hendrik Marsman, uit: *Verzamelde gedichten* (1941)

NEDERLAND KORT

Nederland is een middelgroot tot klein land in West-Europa. De precieze geografische ligging wordt in graden aangeduid als: 53°33'22" NB, 50°45'4" NB, 3°21'30" OL, 7°13'42" OL. Nederland grenst in het oosten aan Duitsland, in het zuiden aan België en in het westen en noorden aan de Noordzee. Het heeft een oppervlakte van 41.528 km², waarvan 33.784 km² land en 7744 km² water. Ruim 25 procent ligt onder zeeniveau. Dit deel zou in elk geval onder water lopen als er geen duinen en dijken zouden zijn. Nederland heeft ruim 16,8 miljoen inwoners. Op elke vierkante kilometer wonen zo'n 490 mensen. Het is hiermee een van de dichtstbevolkte landen ter wereld. De grootste drie steden liggen in het westen van Nederland. Dat zijn Amsterdam (zo'n 800.000

Hoe hoort het eigenlijk... in Nederland? is bedoeld als gids voor iedereen die gedurende kortere of langere tijd – of voor altijd – in Nederland woont. Het boek bevat een schat aan informatie over Nederlandse regels en gebruiken, geschiedenis en cultuur, de Nederlandse manier van leven en de omgang met elkaar. Maar ook feesten en feestdagen, gezondheidszorg, onderwijs, kinderopvang, openbaar vervoer, eten en drinken, sport en vrije tijd komen aan bod. Deze elfde druk is geheel geactualiseerd.

‘Op luchtige wijze hebben de schrijvers onze gebruiken en gewoonten weten te beschrijven. Met veel aandacht voor ons gemeenschappelijk verleden en waar nodig tot in details.’ – Tjibbe Joustra, voorzitter van de Raad van Toezicht van FORUM, Instituut voor Multiculturele Vraagstukken

‘Inzicht in de identiteit van Nederland kan niet plaatsvinden zonder diep besef van waar we vandaan komen, wat ons bindt en verbindt. Het boek *Hoe hoort het eigenlijk... in Nederland?* is erin geslaagd om dat inzicht mee te geven ten behoeve van een gedeelde toekomst in Nederland.’ – Kim Putters, directeur Sociaal en Cultureel Planbureau

‘Het boek is een goede hulp om aan de typisch Nederlandse gebruiken en gedragsregels gewend te raken.’ – Ella Kalsbeek, voorzitter raad van toezicht Centraal Orgaan opvang Asielzoekers (COA)

‘Een veelheid van ongeschreven regels en niet expliciet uitgesproken verwachtingen maakt dit boek ook bijzonder nuttig voor geboren Nederlanders.’ – Jan Franssen, lid Raad van State

© Roberto Dressia

Kelly Snel (r) is schrijfster en publiceert en spreekt over uiteenlopende en actuele onderwerpen. Zij woonde langere tijd in het buitenland. In Nederland was zij betrokken bij opleidingen voor nieuwkomers en als zodanig is zij ervaringsdeskundige. Janke van der Zaag is organisatieadviseur, interim-manager en trainer. Ze ondersteunt beroepsgroepen in diverse branches bij de behartiging van hun belangen in de politiek, onder andere door de organisaties van (politieke) netwerken.

www.becht-boeken.nl

